

KLASTROVANIE

P R E D P O K L A D Ú S P E C H U

Ministerstvo
HOSPODÁRSTVA A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľom tejto príručky je poskytnúť záujemcom
najdôležitejšie informácie o zakladaní
a fungovaní klastrov.

ÚVOD

Klastre sú v súčasnosti považované za významné mikroekonomické faktory **zvyšujúce prosperitu regiónov**. Okrem toho môžu napomáhať **zvýšeniu prílevu priamych zahraničných investícií**.

Významným prínosom klastrov je, že vytvárajú prostredie vhodné pre inovácie a tvorbu znalostí. Práve preto sú regióny so silnými klastrami považované za **inovačných lídrov**, pričom globalizácia tieto trendy ďalej prehľbuje.

Inovácie sú determinantom konkurencieschopnosti firiem, pričom je preukázané, že firmy organizované v klastroch spolupracujú častejšie s univerzitami a výskumnými kapacitami. Na dôvažok – **majú lepší prístup k medzinárodným sieťam, ale aj kapitálu**.

Aj na Slovensku v súčasnosti pôsobí niekoľko klastrov, ktorých cieľom je podporovať svojich členov a prispieť k rastu ich konkurencieschopnosti. Tieto združenia predstavujú zoskupenie firiem pôsobiacich v určitom regióne a sektore, ako aj inštitúcií (napr. univerzity, orgány regionálnej samosprávy a i.).

Príručka mapuje stav klastrov na Slovensku a obsahuje údaje o fungujúcich klastroch, ktoré v roku 2010 vyvíjali reálnu činnosť v prospech svojich členov.

HLAVNÉ PRÍNOSY KLASTROV

- **Dosahovanie úspor a zníženie nákladov (možnosť dosiahnuť kritické množstvo, vzrast výroby a odbytu)**
- **Zníženie obmedzení a zvýšenie špecializácie (špecializácia menších firiem a prístup k medzinárodným sieťam)**
- **Zvýšenie konkurencieschopnosti**
- **Zvýšenie rýchlosti prenosu informácií a zavádzania progresívnych technológií (vplyvom blízkosti firiem, silných väzieb)**
- **Zvýšenie moci a vplyvu menších firiem**
- **Umožnenie efektívneho prepojenia a partnerstva (spolupráca, veda a výskum, siete, dôvera)**
- **Tvorba prostredia vhodného pre inovácie a tvorbu znalostí**

KLASTRE VO SVETE

V rámci iniciatívy **European Cluster Observatory** bola koncom roku 2009 vykonaná analýza na európskom teritóriu. Celkovo bolo identifikovaných až 1153 klastrových organizácií v 204 regiónoch.

NAJVÄČŠIE MNOŽSTVO KLASTROV BOLO IDENTIFIKOVANÝCH V SEKTOROCH:

- IT (76)
- automobilový priemysel (55)
- biotechnológie (64)
- ekologické technológie (52)

V rámci EÚ je relatívne veľké množstvo klastrov, avšak len niektoré dosahujú svetovú úroveň. EÚ sa preto pokúsi tento trend zvrátiť. Potrebu cielenej klastrovej politiky podčiarkuje okrem ekonomicko-sociálnych benefitov aj skutočnosť, že celkovo až **38 % (v niektorých regiónoch dokonca 50 %) všetkých európskych zamestnancov pracuje vo firmách, ktoré sú súčasťou klastrov.**

Najviac klastrových iniciatív bolo zistených v krajinách, kde je veda a podpora inovácií dôležitou súčasťou vládnej politiky.

RIZIKÁ KLASTROV

Vysoká špecializácia regiónov prináša aj isté riziká väčšej zraniteľnosti vysoko špecializovaných regiónov v prípade trhových výkyvov, ako sú napr. dopytové šoky alebo technologické posuny. Aj napriek týmto skutočnostiam je špecializácia vhodnou cestou na dosiahnutie prosperity regiónov, ale aj firiem a klastrov.

SITUÁCIA NA SLOVENSKU

TECHNOLOGICKÉ KLASTRE:

- 1. slovenský strojársky klaster, Banskobystrický kraj
- Automobilový klaster – západné Slovensko, Trnavský kraj
- BITERAP klaster, Košický kraj
- Elektrotechnický klaster – západné Slovensko, Trnavský kraj
- Energetický klaster – západné Slovensko, Trnavský kraj
- Klaster AT+R, Košický kraj
- Košice IT Valley z.p.o, Košický kraj
- Slovenský plastikársky klaster, Trnavský kraj
- Z@ict, Žilinský kraj

KLASTRE CESTOVNÉHO RUCHU:

- Klaster cestovného ruchu – západné Slovensko
- Klaster LIPTOV – združenie cestovného ruchu, Žilinský kraj
- Klaster ORAVA – združenie cestovného ruchu, Žilinský kraj
- Klaster TURIEC – združenie cestovného ruchu, Žilinský kraj
- Združenie cestovného ruchu Balnea Cluster, Banskobystrický kraj

TECHNOLOGICKÉ

ZÁKLADNÉ ÚDAJE TECHNOLOGICKÝCH KLASTROV

KLASTRE

KONTAKT:

Ing. Ladislav Bódi
Areál PPS, 962 12 Detva
Tel.: 045 521 93 04
Mobil: 0905 889 565
Fax: 045 521 91 10
E-mail: ladislav.bodi@1ssk.sk
www.1ssk.sk

1. SLOVENSKÝ STROJÁRSKY KLASTER, BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Ing. Ladislav Bódi**Dátum vzniku:**

4. 11. 2008

Sídlo:

Detva

VÍZIA:

Vybudovať vysoko prestížnu a modernú strojársku základňu pripravenú z hľadiska ľudských zdrojov, nových technológií a inovácií na vznik subdodávateľských reťazcov v oblasti strategických projektov pre výrobu stavebných strojov, dopravný priemysel, lesníctvo a poľnohospodárstvo.

KONTAKT:

Ing. Štefan Chudoba, PhD.
Hlavná 5, 917 01 Trnava
Tel.: 033 533 17 12
Mobil: 0911 981 485
E-mail: chudoba@autoklaster.sk
www.autoklaster.sk

AUTOMOBILOVÝ KLASTER – ZÁPADNÉ SLOVENSKO, TRNAVSKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Ing. Štefan Chudoba**Dátum vzniku:**

7. 12. 2007

Sídlo:

Trnava

VÍZIA:

Vízia klastra je participovať na zabezpečení špičkovej úrovne technologických procesov dodávateľov komponentov pre finálnu výrobu automobilov, čo vytvorí zaujímavé podmienky pre dlhodobé pôsobenie automobiliek na území Slovenska.

BITERAP KLASTER, KOŠICKÝ KRAJ

BITERAP

Právna forma:	Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca:	Ing. Juraj Šitina, Ing. Peter Linhardt, CSc., RNDr. Ján Smerek, CSc.
Dátum vzniku:	30. 11. 2004
Sídlo:	Košice

VÍZIA:

Ponúknuť orgánom štátnej a verejnej správy ITC podporu ich procesov, najmä dostupnou formou ASP. Podporiť komunikačné a radiacie procesy tímov a komúnít, ktoré vyžadujú vyšší stupeň zabezpečenia dôvernosti informácií riešeniami, ktoré nie sú na báze najrozšírenejších SW produktov na trhu.

ELEKTROTECHNICKÝ KLASTER – ZÁPADNÉ SLOVENSKO, TRNAVSKÝ KRAJ

Právna forma:	Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca:	PhDr. Miroslav Poláček, výkonný riaditeľ
Dátum vzniku:	23. 5. 2008
Sídlo:	Galanta

VÍZIA:

Klaster ako prvok prispievajúci k rozvoju svojich členov prostredníctvom spolupráce na rôznych inovačných a vzdelávacích projektoch financovaných z verejných zdrojov a ponúkajúci servis pre členov klastra pri tvorbe a manažmente projektov.

KONTAKT:

Ing. Peter Linhardt, CSc.
Popradská 68, 040 11 Košice
Tel.: 055 640 51 26
Mobil: 0903 902 717
E-mail: peter.linhardt@finesoft.sk
www.biterap.sk

KONTAKT:

PhDr. Miroslav Poláček
Z. Kodálya 769/29, 924 27 Galanta
Mobil: 0903 720 047
E-mail: polacek@elektroklaster.sk
www.elektroklaster.sk

KONTAKT:

Ing. Jozef Maudrý
Paulínska 24, 917 01 Trnava
Tel.: 033 533 38 92
Mobil: 0905 498 103
E-mail: jozef.maudry@enks.sk
www.enks.sk

ENERGETICKÝ KLASTER – ZÁPADNÉ SLOVENSKO, TRNAVSKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Ing. Jozef Maudrý**Dátum vzniku:**

2. 12. 2009

Sídlo:

Trnava

VÍZIA:

Klaster ako partnerská inštitúcia rozvoja energetického priemyslu a technologicky orientovaných firiem prispievajúca k zabezpečeniu konkurencieschopnosti členov pri zlepšovaní podmienok využívania ľudských a technických kapacít a vytvárania nových investičných príležitostí v regióne.

KONTAKT:

Ing. Jaromír Jezný
Južná trieda 95, 041 24 Košice
Tel.: 055 683 42 16
Mobil: 0905 903 132
jaromir.jezny@ztsvvuke.sk

KLASTER AT+R, KOŠICKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Ing. Jozef Pustay, Ing. Jaromír Jezný, Prof. Štefan Medvecký**Dátum vzniku:**

14. 7. 2010

Sídlo:

Košice

VÍZIA:

Koncentrovať rozvojové kapacity výskumu, výroby, dodávateľských a inžinierskych činností na prehĺbenie tuzemskej odborovej profilácie a účasti v medzinárodných zoskupeniach pre oblasť automatizačnej techniky a robotiky (AT+R). Klaster ako katalyzátor efektívnejšieho a dynamickejšieho výkonu vlastných činností členov klastra, ako aj podporovateľ inovačných stratégií v regiónoch PO-KE-ZA.

KOŠICE IT VALLEY Z.P.O, KOŠICKÝ KRAJ

Právna forma: Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca: Prof. Peter Sinčák
Dátum vzniku: 6. 3. 2007
Sídlo: Košice

VÍZIA:

Víziou rozvoja združenia je podporiť znalostný trojuholník univerzita – samospráva – IT sektor s dôrazom na skvalitnenie výučby IT na akademickej pôde, tvorba inovácií na pôde RIC a spolupráca s inými klastrami v zahraničí.

SLOVENSKÝ PLASTIKÁRSKY KLASER, NITRIANSKY KRAJ

Právna forma: Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca: Juraj Miškolci
Dátum vzniku: 23. 3. 2009
Sídlo: Nitra

VÍZIA:

Klaster ako prvok rozvoja plastikárskeho priemyslu zameraný na zvyšovanie spolupráce a konkurencieschopnosti členov, podporu špecializácie, rozvoj spoločných aktivít a ako ústredný prvok spolupráce s externým prostredím v oblasti legislatívy, transferu technológií a medzinárodnej spolupráce a financovania.

KONTAKT:

Ing. Miriam Brašková, PhD.
Letná 9, 040 01 Košice
Mobil: 0948 818 150
E-mail: miriam.braskova@tuke.sk
www.kosiceitvalley.sk

KONTAKT:

Juraj Miškolci
Vašinova 61, 949 01 Nitra
Tel.: 037 651 67 71
Mobil: 0905 706 524
E-mail: juraj.miskolci@spksk.sk
www.spksk.sk

KONTAKT:

Ing. Patrícia Vrablcová
Komenského 48, 011 09 Žilina
Tel.: 041 505 58 05
Mobil: 0918 374 206
Fax: 041 505 58 08
E-mail: zaict@zaict.sk
www.zaict.sk

Z@ICT, ŽILINSKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca:

Ing. Mária Bátorová Prekopová, Ing. Florián Kevický, PhD.

Dátum vzniku:

30. 6. 2008

Sídlo:

Žilina

VÍZIA:

Zlepšovať kvalitu života obyvateľov Žilinského regiónu, zvyšovať jeho prosperitu a atraktivitu, a podporovať konkurencieschopnosť inštitúcií a spoločností pôsobiacich v oblasti informačných a komunikačných technológií a súvisiacich služieb v Žilinskom samosprávnom kraji.

[illegible]

CESTOVNÉHO RUCHU

ZÁKLADNÉ ÚDAJE KLASTROV CESTOVNÉHO RUCHU

KONTAKT:

Mgr. Marcel Behro
 Starohájska ul. 10, 917 01 Trnava
 Tel.: 033 555 96 40
 Mobil: 0918 610 003
 Fax: 033 555 91 15
 E-mail: behro.marcel@trnava-vuc.sk

KLASTER CESTOVNÉHO RUCHU – ZÁPADNÉ SLOVENSKO, TRNAVSKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Bc. Marcel Behro**Dátum vzniku:** 1. 12. 2008**Sídlo:** Trnava**VÍZIA:**

Spájať rôzne odvetvia medzirezortnej úrovne na princípe partnerstva. Aktivizovať a podporiť rozvoj cestovného ruchu v regióne a zachovávať a sprístupniť kultúrne, historické a prírodné dedičstvo. Zachovaním týchto hodnôt vytvoriť podmienky na spájanie rekreačného a poznávacieho turizmu.

KONTAKT:

Ing. Ján Gemzický
 Štúrova 1989/41,
 031 42 Liptovský Mikuláš
 Tel.: 044 556 54 01
 Mobil: 0905 801 796
 E-mail: gemzicky@klasterliptov.sk
 www.klasterliptov.sk

KLASTER LIPTOV – ZDRUŽENIE CESTOVNÉHO RUCHU, ŽILINSKÝ KRAJ**Právna forma:**

Záujmové združenie právnických osôb

Štatutárny zástupca: Ing. Ján Blcháč, PhD., Ing. Ján Gemzický, Dr. Nodari Giorgiadze**Dátum vzniku:** 8. 8. 2008**Sídlo:** Liptovský Mikuláš**VÍZIA:**

Víziou klastra je spraviť z Liptova európsky rozpoznateľnú destináciu cestovného ruchu so strategickým cieľom zvýšenia návštevnosti regiónu Liptov do roku 2013 na dvojnásobok roku 2007.

KLASTER ORAVA – ZDRUŽENIE CESTOVNÉHO RUCHU, ŽILINSKÝ KRAJ

Právna forma: Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca: Ing. Maroš Badáň
Dátum vzniku: 5. 8. 2008
Sídlo: Dolný Kubín

VÍZIA:

Orava ako atraktívny región strednej Európy jedinečného zážitku s nezameniteľnou chuťou, či vôňou.
Región, ktorý bude žiť z cestovného ruchu.

KLASTER TURIEC – ZDRUŽENIE CESTOVNÉHO RUCHU, ŽILINSKÝ KRAJ

Právna forma: Záujmové združenie právnických osôb
Štatutárny zástupca: Mgr. art. Andrej Hrnčiar, Ing. Miroslav Dolinský
Dátum vzniku: 7. 7. 2009
Sídlo: Martin

VÍZIA:

Turiec ako turisticky atraktívny región, kam sa každý rád vráti pre nezabudnuteľné zážitky, relax aj aktívny odpočinok v prírode, sviežosť minerálnych a termálnych prameňov a poznanie kultúrnych a historických koreňov Slovenska.

KONTAKT:

Mgr. Martin Hromada
Bysterecká 1255,
026 01 Dolný Kubín
Mobil: 0917 740 004
Mobil: 0907 306 718
E-mail: marketing@orava.sk
www.orava.sk

KONTAKT:

Nám. S. H. Vajanského 1
036 49 Martin
Mobil: 0903 707 882
E-mail: klasterturiec@martin.sk

KONTAKT:

Ing. Kristína Paulínyová
Kúpeľná 109, 962 71 Dudince
Tel.: 045 550 49 96
E-mail: tik@tikdudince.sk
www.tikdudince.sk

ZDRUŽENIE CESTOVNÉHO RUCHU BALNEA CLUSTER, BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Právna forma: Záujmové združenie

Štatutárny zástupca: Ing. Ľubomír Habán

Dátum vzniku: 6. 6. 2008

Sídlo: Dudince

VÍZIA:

Víziou združenia je vhodná expanzia klastra s cieľom vytvárať podmienky pre rozvoj členov, a aj prijímanie nových členov, ktorí nemusia pôsobiť priamo v sektore cestovného ruchu, ale môžu prispieť k rozvoju klastra a regiónu.

ZÁSTUPCOVIA TECHNOLOGICKÝCH KLASTROV A KLASTROV CESTOVNÉHO RUCHU NA SLOVENSKU SA V SNAHE PROPAGÁCIE, ZJEDNOTENIA A PRESADZOVANIA SPOLOČNÝCH CIEĽOV V HOSPODÁRSKOM SYSTÉME SLOVENSKA ROZHODLI ZALOŽIŤ SPOLOČNÚ ÚNIU.

KONTAKT:

Juraj Miškolci
Vašinova 61, 949 01 Nitra
Tel.: 037 651 67 71
Mobil: 0905 706 524
E-mail: juraj.miskolci@spksk.sk
www.spksk.sk

ÚNIA KLASTROV SLOVENSKA

Únia Klastrov
Slovenska

Právna forma: Záujmové združenie právnických osôb
Výkonný riaditeľ: Juraj Miškolci
Dátum vzniku: 27. 8. 2010
Sídlo: Nitra

Únia má ambíciu stať sa partnerom pre komunikáciu nie len na národnej ale aj medzinárodnej úrovni. Pokrýva cele územie Slovenskej republiky. V súčasnosti združuje 8 slovenských klastrov. Únia spolupracuje pri príprave strategických materiálov v oblasti klastrovej politiky na Slovensku.

PRE INŠPIRÁCIU POTENCIÁLNYCH
ZÁUJEMCOV PRI
ÚVAHÁCH O MOŽNOM ZALOŽENÍ
KLAŠTRA UVÁDZAME
TRI VYBRANÉ PRÍBEHY
ÚSPEŠNÝCH KLAŠTROV

AUTOMOBILOVÝ KLASTER – ZÁPADNÉ SLOVENSKO (AKS)

Klaster vznikol v roku 2007 ako koncentrované zoskupenie regionálne prepojených firiem automobilového priemyslu a pridružených inštitúcií. Zakladajúcimi členmi klastra sa stali Mesto Trnava a Trnavský samosprávny kraj. Je to oblasť s vysokou koncentráciou podnikov v oblasti automobilového priemyslu.

Globálny charakter automobilového priemyslu si vyžaduje výrobu založenú na vysokom stupni inovácií a kvality, ako aj na špičkových technológiách a minimálnych nákladoch. Tento trend vzhľadom na veľkosť jednotlivých krajín strednej a východnej Európy si vyžaduje technologickú špecializáciu a zvyšovanie objemov a sústavné zefektívňovanie výroby. Ak má byť región konkurencieschopný, musia firmy zvyšovať svoju konkurencieschopnosť predovšetkým vhodným sieťovaním, zvyšovaním inovačného potenciálu predovšetkým v oblasti procesov a zavádzaním najlepších skúseností do podnikov.

- Misia klastra je pomôcť firmám automobilového priemyslu pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti a presadení sa na globálnych trhoch.
- V súčasnosti má AKS viac ako 40 členov. Klaster im ponúka množstvo služieb, ako napr. vzdelávanie, exkurzie, sieťovanie, biznis a kontaktné stretnutia, prípravu a riadenie medzinárodných projektov, spoločný nákup vstupov (napr. energie) a iné.

- AKS úzko spolupracuje s vedecko-výskumnými organizáciami, najmä Ústavom materiálov a mechaniky strojov SAV, Fakultou chemickej a potravinárskej technológie a Materiálovo-technologickou fakultou STU v Bratislave.
- Okrem toho sa AKS stal koordinátorom pri budovaní nového Mestského priemyselného parku Trnava orientovaného najmä na automobilový priemysel, ako aj pri výbere podnikov, ktoré budú pôsobiť v tomto modernom priemyselnom parku.
- AKS úzko spolupracuje s podobne orientovanými klastrami v zahraničí (Rakúsko, Česko, Slovinsko).
- AKS je lídrom alebo spoluriešiteľom niekoľkých medzinárodných projektov (AC Centrope, Autoplast, Autoclusters, AutoNet, Project Industrial and Innovative Park).

1. STROJÁRSKY KLAS TER (1. SSK)

Klaster vznikol v roku 2008 ako koncentrované zoskupenie regionálnych firiem strojárskeho priemyslu a pridružených inštitúcií. Zakladajúcimi členmi klastra sa stali Banskobystrický samosprávny kraj spolu s 10 výrobnými firmami, 1 poradenskou firmou, 1 výskumno-vývojovou firmou, 8 strednými školami a TU vo Zvolene. Zámerom bolo podporiť opätovný rozvoj strojárskych firiem v regióne.

V súčasnosti je strojársky priemysel vystavený medzinárodnej konkurencii na globálnych trhoch. Pre udržanie, ale aj zvyšovanie konkurencieschopnosti strojárskeho priemyslu firmy vyvíjajú aktivity zvyšujúce ich konkurencieschopnosť, napr. zavádzaním najlepších skúseností do podnikov, efektívnym využívaním potenciálu vzdelávacích ustanovizní pre rozvoj kvalifikovanej pracovnej sily podľa najnovších požiadaviek výrobo-technického procesu, ale aj vhodným sieťovaním a zvyšovaním inovačného potenciálu, predovšetkým v oblasti procesov.

- Misia klastra je pomôcť firmám strojárskeho priemyslu pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti a presadení sa na globálnych trhoch.
- V súčasnosti má 1. SSK viac ako 22 členov. Klaster im ponúka množstvo služieb, ako napr. vzdelávanie, exkurzie, medzinárodnú kooperáciu práce, biznis a kontaktné stretnutia, prípravu a riadenie medzinárodných projektov, spoločný nákup vstupov (napr. materiál) a iné.
- 1. SSK úzko spolupracuje s vedecko-výskumnými organizáciami, najmä Technickou univerzitou vo

Zvolene a Strojníckou fakultou STU v Bratislave, má ambície byť spolutvorcom centra excelentnosti pre nové procesy v oblasti konštrukcie stavebných strojov a zvarovacích procesov.

- 1. SSK úzko spolupracuje s podobne orientovanými klastrami v zahraničí (Rakúsko, Česko).
- 1. SSK je partnerom alebo spoluriešiteľom niekoľkých medzinárodných projektov (CE IV C – Erik Action, CE CNCB, Komenium).

KLASTER LIPTOV

Klaster – združenie cestovného ruchu vzniklo v roku 2008 a je združením regionálnych firiem so spoločnou víziou vybudovať z Liptova európsky rozpoznateľnú destináciu cestovného ruchu. Zakladajúcimi členmi sú štyri najvýznamnejšie subjekty súkromného sektora z Liptova - Thermal Park Bešeňová, Aquapark Tatralandia, Jasná Nízke Tatry a Skipark Ružomberok a tri mestá: mesto Liptovský Mikuláš, mesto Liptovský Hrádok a mesto Ružomberok.

Narastajúca konkurencia v oblasti cestovného ruchu si vyžaduje nové prístupy v oblasti v destinačnom manažmente. Je potrebné koordinovať činnosti poskytované zákazníkom na regionálnej úrovni s cieľom dosiahnuť synergické efekty v oblasti zvyšovania kvality poskytovaných služieb, výrazne skvalitniť prezentáciu turisticky atraktívnych regiónov a zvyšovať kvalitu ľudských zdrojov pôsobiacich v sektore služieb.

- Misia klastra je pomôcť regiónu uspieť v globálnej konkurencii ako atraktívnemu regiónu v oblasti cestovného ruchu.
- Klaster LIPTOV má 17 členov a ako spoločná rozvojová centrála pre svojich členov zabezpečuje napr. spoločný marketing, koordináciu rozvoja cestovného ruchu v regióne, vzdelávanie, štatistiky a prieskumy, infoservis, manažment kvality na cieľových zahraničných trhoch (okrem Slovenska sú to najmä Česko, Poľsko, Maďarsko, Pobaltie, Ukrajina, Rusko, Veľká Británia).

- Klaster spolupracuje s Hotelovou akadémiou v Liptovskom Mikuláši pri výchove odborníkov pre sektor cestovného ruchu.
- Klaster LIPTOV intenzívne spolupracuje s rôznymi klastrami v zahraničí (Česko, Poľsko).
- Klaster vytvoril pre svojich členov regionálny rezervačný systém, ktorý umožňuje rezervácie a vyhľadávanie na webstránkach regiónu, ako aj výhodnejšie cenové ponuky.
- Klaster vytvoril samostatnú turistickú zľavovú kartu, ktorá je prvá a zatiaľ jediná svojho druhu na Slovensku. Karta je každoročne vydávaná vo verziách Leto a Zima, ponúka návštevníkom regiónu zľavy 10 - 50 % na poskytované služby.

PODPORNÉ MECHANIZMY

Externé finančné zdroje na vybrané aktivity je možno získať v plánovacom období 2007 – 2013 zo zdrojov Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast Ministerstva hospodárstva a výstavby Slovenskej republiky. Zdroje sú alokované v prioritě 1. Inovácie a rast konkurencieschopnosti, opatrení 1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov, ktorého cieľom je zlepšovať podmienky pre rozvoj podnikania a posilnenie kontaktov MSP.

Na podporu klastrov cestovného ruchu bol dňa 3. 3. 2010 prijatý Zákon o podpore cestovného ruchu s účinnosťou od 1. 1. 2011. Tento zákon by mal vytvoriť rámec pre financovanie aktivít v cestovnom ruchu. V predpise sa však explicitne neuvádzajú ako aktéri klastre, ale rôzne typy združení. Pokiaľ klastrové iniciatívy pôsobiace v oblasti cestovného ruchu spĺnia nariadenia tohto zákona, môžu si zabezpečiť prostriedky na svoj rozvoj.

Ministerstvo hospodárstva a výstavby si uvedomuje potenciál, ktorý v sebe zahŕňa rozvoj klastrovej iniciatívy. Do pripravovanej Inovačnej politiky na roky 2011 až 2013 budú zapracované aj podporné nástroje a opatrenia v oblasti klastrov. Jednou z predpokladaných podmienok podpory však musí byť ich reálna funkčnosť.

DETERMINANTY ROZVOJA KLASTROV

Kľúčové bariéry zapájania sa MSP do klastrov:

- obmedzené finančné a ľudské zdroje
- nedostatok informácií
- averzia voči riziku
- nedôvera k dodávateľom a konkurencii
- obmedzené inovačné schopnosti
- chýbajúca motivácia pre sieťovanie

Na elimináciu naznačených bariér s cieľom jednoznačne podporiť rozvoj klastrov je žiaduce zabezpečiť:

- aktívny a nepretržitý dialóg medzi firmami a regionálnymi aktérmi
- prístup ku kľúčovým zdrojom (infraštruktúra, kvalifikované pracovné sily, výhodné úvery)
- podporu služieb vyžadujúcich znalosti a technologické zdokonaľovanie v regióne tradičných priemyselných odvetví pre ich inovatívny rozvoj
- podporu existujúcich inovačných sietí

- motiváciu pre záujemcov zvonku
- podmienky pre medziregionálnu spoluprácu
- finančné zdroje na vypracovanie štúdií realizovateľnosti

Pozor!

Ekonomické efekty klastrovania sa neprejavia okamžite. Vznik klastra až do etapy jeho rutinného fungovania je beh na dlhé trate. Treba sa obrniť trpezlivosťou a rátať minimálne s 3-ročnou lehotou.

ODPORÚČANIA PRE ZAKLADANIE KLASTROV

1. Do prípravy konceptu je treba zapojiť hlavných aktérov (firmy, univerzity, regionálna samospráva).
2. Koncept klastrov treba chápať jednotne, jednotiacou ideou pri zakladaní klastra musí byť jeho vízia.
3. Netreba očakávať, že klastre vzniknú zo dňa na deň. Naopak, zo začiatku sa odporúčajú pomalé kroky k nadviazaniu dôvery medzi firmami.
4. Odporúča sa vybrať skúseného koordinátora – facilitátora, ktorý koordinuje proces vzniku.
5. Vedecko-výskumné organizácie je treba zapojiť od začiatku a tiež je dôležité prekonať nedôveru medzi podnikateľmi a akademikmi.
6. Pri vzniku klastra je treba mať na zreteli:
 - Krátkodobé a dlhodobé záujmy. V prípade riešenia iba krátkodobých problémov môže byť klaster len účelový a nemá opodstatnenie. Dlhodobé aktivity bez krátkodobých zase môžu odradiť firmy, ktoré nevidia rýchle výsledky.
 - Každý z členov klastra (firmy, regionálna samospráva, univerzity atď.) má svoj zámer. Hlavné sú však firmy!

FACILITÁTOR KLASTRA

Hlavnou úlohou facilitátora klastra je predchádzať prekážkam a krízam rôzneho druhu pri vytváraní klastra, ale aj pri všetkých etapách vzniku. Pomáha preniesť teoretické modely do praktickej podoby, pričom je podrobne oboznámený s metodikou zakladania a rozvoja klastra, mal by byť osobou schopnou komunikovať a budovať vzájomné vzťahy v tíme.

Úlohy a pozície facilitátora:

- je koordinátorom a katalyzátorom problémov v rámci spolupráce
- nositeľom zmien
- vodcom a manažérom procesov
- šíriteľom informácií
- môže byť iniciátorom vzniku klastra

PÓLY ROZVOJA – PERSPEKTÍVNE OBLASTI REGIÓNOV

Možné smery rozvoja regiónov boli na základe komplexnej analýzy špecifikované pre všetky VÚC v materiáloch s názvom Regionálne inovačné stratégie (RIS).

Póly rozvoja predstavujú potenciálne najvhodnejšie smery rozvoja jednotlivých regiónov, ktoré na základe iniciatívy zdola môžu využiť aj záujemcovia o založenie klastra.

Kraj	Oblasti inovačného rozvoja s celoštátnou pôsobnosťou
Bratislavský	Logistika Informačné a komunikačné technológie Automatizácia, meranie a regulácia Chemické a biotechnologické inžinierstvo
Trnavský	Zvyšovanie energetickej bezpečnosti a využitie obnoviteľných zdrojov energie Automobilový priemysel Elektrotechnický priemysel
Trenčiansky	Produkty malotonážnej chémie Chemické špeciality Priemyselná ekológia Progresívne materiály (predovšetkým sklársky priemysel, progresívna keramika, textilný priemysel) Mechatronika Polovodičové meniče a pohony

Nitriansky	Poľnohospodárstvo Potravinárstvo, jeho biotechnológie Tradičné a netradičné potraviny a ich bezpečnosť Spracovanie plastov Biotechnológie Ekológia a environmentalistika vo väzbe na potravinársky priemysel
Žilinský	Informačné a telekomunikačné technológie Ložiskový priemysel Strojársky priemysel Železničná letecká doprava Vybrané oblasti medicíny
Bansko-bystrický	Drevospracujúci priemysel Ekológia a environmentálne technológie Obnoviteľné zdroje energií Metalurgia, spracovanie a recyklácia ľahkých kovov Pracovné stroje a zariadenia a ich systémy
Prešovský	Automatizácia a mechanizácia priemyslu Obalové materiály Vybrané oblasti zdravotníctva a farmácie
Košický	Biotechnológia probiotík a biomodulátorov, aplikácie bioaktívnych látok Hutnícky priemysel

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Průvodce klastrem. Vydaný Agentúrou pre podporu podnikania a investícií ČR,
<http://www.czechinvest.org/data/files/pruvodce-klastrem-63.pdf>

Lukasík, Janovčík, Kavecký: **Príručka pre založenie klastra**, Žilinská univerzita 2007,
<http://www.zip.utc.sk>

PORTER M. E. **Competitive Advantage of Nations**. New York: The Free Press 1990

E. Loučanová, A. Zaušková, **Klaster ako nástroj na elimináciu bariér inovatívnosti malých a stredných podnikov drevospracujúceho priemyslu**, TU vo Zvolene, 2008, ISBN 978-80-228-1890-2

Milan Buček a kol. **Regionálny rozvoj – novšie teoretické koncepcie**, Ekonóm, 2006,
ISBN 80-225-2151-5

Örjan Sölvell a kol. **The Cluster Initiative Greenbook**, Bromma tryck AB, Stockholm, 2003,
ISBN 91-974783-1-8

M. Žižka, **Vliv klastrů na konkurenceschopnost podniků v České republice**, Ekonomický
časopis, 56, 2008, č. 1, s. 39 - 52

ARTHUR W., **Silicon Valley locational clusters: when do increasing return imply monopoly?**, In: Mathematical Social Science, 1990, Vol. 19, p. 235 - 273

PREVEZER M., **The dynamics of industrial clustering in biotechnology**. In: Small Business Economics, 1997, Vol. 3, p. 255 - 271

Nemcová Edita, **Klastre a ich úloha v rozvoji regiónu**, Ekonomický časopis, 52, 2004, č. 6, s. 739 - 754

Örjan Sölvell, Christian Ketels, Göran Lindqvist, **Europe INNOVA Paper N°12**, The European Cluster Observatory, EU Cluster Mapping and Strengthening Clusters in Europe, European Communities, 2009, ISBN 978-92-79-12034-3

Charlie Karlsson, **Clusters, functional regions and cluster policies**, CESIS, Electronic Working Paper Series, Paper No. 84, 2007

The concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation: Main statistical results and lesson learned, Commission Staff Working Document SEC (2008) 2637, 2008, ISBN 978-92-79-09838-3

Vydal: Slovenská inovačná a energetická agentúra

Bajkalská 27, 827 99 Bratislava
www.siea.gov.sk

Zostavili: Ing. Miroslav Balog, PhD, Ing. Pavol Duman

Rok vydania: 2010

Ministerstvo
HOSPODÁRSTVA A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

